

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACTIA

și
 ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrise nu se in-
 napoiază.

ROMÂNUL

Pentru cei de acasă!

— APEL. —

În clipele acestea, când de pretutindeni vin vești amenințătoare și, nu putem rămânea nici unui nepăsători, ci trebuie cu toții să ne facem datoria: cei duși în fața vrăjmașului, cu armele în mână, cei rămași acasă, muncind și veghind. Căci războiul e nenorocire căzută asupra tuturor deopotrivă, fără deosebire de puteri și avere și fără deosebire de neam și lege. Ne adresăm cu cea mai profundă încredere obștii românești din aceste țări și suntem convinși, că ne va asculta cuvântul, căci neamul nostru poate mai mult decât oricare altul simte bicul năpăstel zilelor de astăzi.

La granița de sud a monarhiei bubule tunul și curge sângele, iar la miez-noapte mâne-poi-mâne se va întâmpla tot așa. Și poate peste câteva zile, dacă nu ciasuri, se va începe munca mașinilor de omor și la Prut și la Marea Neagră. De pretutindeni nenorocire și lacrimi asupra noastră și asupra neamurilor înfrățite cu noi în năcazuri.

Să tacă în clipele acestea toate patimile. Să nu grăiască în noi, decât ideile evanghelice, de a ajuta pe cel în primejdie și de a alina durerile celor cu suferință. Să ne gândim, că cei cari se trudește și se zbat în chinuri pe câmpurile de război sunt os din osul nostru și sânge din sângele nostru, sunt frații și copiii noștri, cari mulți și-au lăsat acasă familiile grele și năcăjite, și au alergat sub steag la glasul Domnitorului să-și verse cu devotament sângele pentru tron și cinstea împărăției. Și să ne aducem aminte că în vreme ce trupul lor e sfâșiat de plumbi și șrapnele, cei de acasă ai lor adeseori n'au nici o bucătică, ca să-și potolească foamea.

Să tacă deci patimile. În împrejurările acestea, atât ca oameni, cât și ca Români, avem datoria de a da mână de ajutor la ușurarea suferințelor. Facem un apel către întreaga obștea românească din monarhie, să contribuie cu munca și obolul său spre acest scop umanitar și românesc. Rugăm pe toți, să contribuie cu o samă, cât de mică măcar, la ajutorarea familiilor celor duși la război, și rugăm de asemenea doamnele române să intre cu toatele în serviciul „Crucii roșii”, a cărei menire superioară trebuie, să trezească în toate sufletele cel mai înălțător spirit de jertfă. Să se alcătuiască pretutindeni, înainte de toate din sânul reu- alunilor de femei, comitete locale, pentru ajutorarea familiilor năcăjite, și pentru îngrijirea răniților. În Arad sarcina aceasta nobilă și-a luat-o asupra sa „Reuniunea femeilor române”, dela care o coală de colectă se află și la redacția acestui ziar. Rugăm publicul nostru să dea acestor colecte tot sprijinul posibil. Să nu uităm, că vrednicia unui popor stă în noblețea sentimentelor și ideilor ce-i călăuzesc acțiunile.

„ROMÂNUL”.

Ostașul român.

Beiuș 4 August 1914.

(c. p.) Mobilizarea cu toate surprinderile și greutățile ei, la noi s'a înfăptuit în cea mai bună ordine.

Oamenii noștri, chemați sub drapel, alergară la cea dintâi veste; mii și mii de bărbați în floarea vieții grăbiră de prin văile și de prin deschizăturile munților bihoreni spre Oradea-mare. Iar de aci, împărțiți după felul de slujbă, plecară mai departe, acolo unde vor avea, ca până la cea din urmă resuflare, să apere tronul ale cărui trepte, câteva, se razimă și pe tăria brațelor noastre în pace și în război.

Un învălmășag de strigăte și chiote se desprinsese de prin luncile apelor; și fluviul de oameni, ce curgea mereu și creștea mare, porni spre Siliștele Orășii și de acolo mai departe până ce se perdu în șesul Ungariei.

Numai cei pripășiți întru agonisirea pânei prin America și cei legați de patul marilor dureri trupesti, — foarte puțini la număr, — n'au putut să plece la vreme, când i-a chemat porunca preainaltă. Ceilalți, vre-o 20-30 de mii de Români din cele trei cercuri de pe valea dintre Beiuș și Oradea toți plecară, în toată rânduiala până la unul.

Cu vechia și nestrămutata lui alipire și credință către împăratul, el pleacă și ceea ce îl înduioșează, nu i frica de moarte ori asprimea războiului, ci mai mult fireasca îngrijorare pentru cei 4—5 dolofani de prunci, fiindcă bucăciunile sunt încă pe câmp și o căpiță rămase neisprăvită...

Și cum așa cu ochii scăldați în lacrimi, ce în clipe rari și mari singure sunt în măsură să exprime ceea ce se petrece în inima și în lumina gândurilor tale, priviam la acești martiri ai pâinii, de ieri; și martirii de mâne ai datoriei către pământul țării: îmi vineau în minte cuvintele poetului Vlahuță, pe cari le pun aci ca în aceste zile mai mult ca și ori-când să le învețe pe dinafară fiecare din noi: „*Podoaba cea mai aleasă și mai mândră între podoabele țării este poporul românesc*. În sufletu-i larg, nespuse de duios, lămurit în focul atâtor suferinți, am găsit izvorul curat al frumoaselor lui cântece și înțelesul istoric al trăinicieii și stăruinții noastre pe acest pământ. În marea lui putere de muncă, de luptă și de răbdare, în mîntea lui trează și în inima lui caldă, am găsit sprijinul speranțelor noastre și deslegarea înaltei chemări a neamului nostru.

Îl urmăresc cu gândul de-alungul veacurilor, îl văd cu pieptul desvilit în zloată și în bătălii, muncind ca să plătească dările țării, luptând ca să-și apere pământul, căzând și ridicându-se iar, murind în șes și renăscând în munți, pururea tânăr, pururea mândru cu toate nevoile ce au dat să-l răpue, — și mă întreb: ce popor a avut pe lume o soartă mai aprigă și mai zbuciumată, ce neam de oameni a stat mai viteaz și mai întreg în fața atâtor dureri.

Astăzi, când — precum zice înțeleptul cronicar — *umblăm cu zilele în mână* — când suntem mai buni, când părăsind micile patimi în una și aceeași conglăsuire ne ridicăm la înălțimea rostului nostru istoric, astăzi — zic — am ținut să reproduc aceste cuvinte sfinte și atât de adevărate între cele adevărate ce s'au scris vreodată despre poporul românesc, ca încălziti și înălțați sufleteste, să putem pricepe, asculta și primi cu mai mare desfătare de inimă și alte cuvinte nu de mai mică tărie atât ce privește gândirea cât și învestmântarea românească a acelora.

Este cuvântul arhieresc al Il. Sale d. episcop Dr. Demetriu Radu al Orășii-mari. În aceste zile grele Il. Sa petrece în mijlocul poporului dela țară. Eșit-a spre întâmpinarea celor ce plecau la oaste, având cuvinte de îmbărbătare pentru cei ce se duc și cuvinte de mângăiere și întindere de mână pentru familiile rămase în urma lor.

Dar peste toate aceste mișcări sufleteste de cari stăpânit este sufletul poporului românesc din Ungaria, se înalță cuvântul arhieresc al Il. Sale îndreptat către clerul și poporul credincios din eparhia de Dzeu păzită a Orășii-mari.

Acest cuvânt de mărime biblică și de avânt profetic în aceeași vreme cuprinde tot ceea ce stăpânește sufletul neamului nostru în aceste involburate și istorice zile.

În această pastorală Il. Sa aducând spre știrea tuturor Manifestul de război și în deosebi Manifestul M. Sale către popoarele monarhiei între altele zice:

Ne închinăm, Venerați Frați și Iubit Popor credincios, cu cea mai profundă venerațiune înaintea Înaltului nostru Împărat și Rege Apostolic, acum când cu ochii minții noastre îl vedem stând ca grăitor către popoarele Sale într'un moment din cele mai însemnate ale lungii și glorioasei Sale domnii.

Puternicului Său cuvânt, atât de frumos prin forța impunătoare a expresiunii, atât de înălțător prin adâncimea înțelepciunii și atât de pătrunzător prin toate însușirile sale, noi cu deplină însuflețire și deschidem ale noastre inimi.

Primim cu toată căldura inimelor noastre acest mare cuvânt, pentru că prin el adevărul și dreptatea se împărtășește nouă supușilor săi. Și facem aceea nu numai mișcați și împinși de datorintele noastre de supuși loiali, ci și pentru că nespusa noastră durere cunoscând nemijlocitul îndemn la pornirea acestui cuvânt majestic, la întreprinderea acestui pas istoric, avem să ne împlinim totodată marea faptă de evlavie și de recunoștință către fericita memorie a Arhiduceului moștenitor Francisc Ferdinand, a cărui pomenire pe veacuri și pe veacuri pururea viuă va rămânea întru inimile noastre, cari atât de mult l'au iubit, și pe cari și el a le iubi s'a învrednicit.

Apostolicescul nostru Rege spune, că are încredere întru popoarele Sale; al nostru răspuns altul, nu este și nici nu poate fi altul, decât acela, că și noi avem, desăvârșită încredere întru El. Gata suntem, gata suntem, cu sângele și cu avutul nostru împrejurul tronului Său. Dela ai noștri părinți ca moștenire am primit această credință, și cu ajutorul Domnului întreagă, neștirbită și întărită o vom lăsa-o spre mai departe moștenire urmașilor noștri.

Printre datorintele izvoritoare din această credință către Înaltul Tron și către scumpa noastră Patrie, împodobită cu strălucirile Coroanei Sf. Ștefan, cea dintâi leagă sufletul oștenilor, adecă al tuturor bărbaților ținuți într'un chip sau altul la serviciul militar, ca îndată după chemare să alerge cu grăbire sub arme și apoi, orânduși sub drapel, viața însăși să și-o dea cu vitejia pentru biruința aceluia.

Nici lacrimile, altfel firești ale iubiților lor, nici lipsurile încă și mai tare grămădite pe urma depărțării împrejurul vetrelor părăsite, nici apa, nici focul, nici frigul, nici foamea, nici setea, nici nimica

nu are să-i împiedece pe ei dela apărarea pământului, în care se odihnesc scumpele oase ale părinților lor.

Răsboinicile însuși hărăzite dela părinți, strălucitele pilduri, veacuri de-a rândul grămădite prin toate luptele cele mari ale împărăției, scurt, acea virtute română renăscută pe care așa de tare a știut-o admira un mare împărat: acolo sunt toate spre a trezi și susținea în piepturile oștenilor noștri neînfricatul curaj, prin care ei vor zdrobi și împrăști pe vrăjmașii țării noastre. Și îi vor și zdrobi, pe urmă chiar și pentru aceea, că în răsboiul de acum vitejii noștri feciori sunt chemați să împartă răsunare pentru sângele mișelește vărsat de acei vrăjmași, cari n'au ținut în socotință a cincina din cele zece porunci ale Atotputernicului Dumnezeu!

Iar între datorințele celor ce rămân acasă mai de căpetenie este aceea ca toți să păzească cu scumpătate ordinea publică, ferindu-se de ori ce ar putea vătămă supunerea datorită autorităților constituite, sau ar putea cauza știrbire în cinstea, în drepturile și în averea concetățenilor.

În al doilea loc datorința avem, ca după puțină să grăbim a sări întru ajutorul celor lipsiți al căror număr, mai ales în acest an așa de puțin roditor deja și acum este mare, și care, lungindu-se răsboiul, va crește tot mai tare. Dragostea creștinească poruncită nouă de Dumnezeu totdeauna, dar mai cu seamă în vremuri așa de grele, cum sunt ale răsboiului, ne silește să alergăm încât numai se poate cu mâna plină întru alinarea suferințelor deaproapelui nostru, întru mângăierea cu lapta și întru sprijinirea celor ce au rămas în lacrimi și suspine după depărtarea la oaste a iubiților lor.

Aceste toate luându-le în seamă și întru dreaptă socotință, am aflat în Domnul de bine a dispune, precum și dispunem următoarele:

1. La finea tuturor S. Liturghii, pe tot timpul răsboiului, după rugăciunea amvonului se va cânta troparul „Măntuiește Doamne poporul tău și binecuvântă moștenirea ta, biruință Împăratului și Regelui nostru Apostolic asupra contrariilor dăruiește-i și cu crucea ta păzește pe poporul tău”.

2. Frații preoți și învățătorii dela școlăle noastre la toată ocazia și în tot chipul se vor strădui să îndemne pe iubitul nostru popor credincios la pace, la liniște, la ordine, la ascultare de autoritățile constituite, adică la împlinirea tuturor datorințelor lor cetățenești, sociale și creștinești. Păzitori și luminători cum sunt și ei ai ordinii publice, Frații preoți și învățători, ca totdeauna, dar mai ales în zile așa de grele, vor da cu promptitudine mână de ajutor organelor administrative purcedând în deplină conglăsurire cu ele întru păzirea ordinii publice, întru prevenirea și împiedicarea ori cărei încercări, ce ar fi de la amăgirea și seducerea poporului său la provocarea de tulburări, menite a vătămă aceea pace și ordine publică.

3. Frații protopopi și conducători ai oficiilor protopopești ca veghetori nemijlociți peste țesele și toate ale noastre cele bisericesti, vor fi cu osebită luare aminte la ducerea întru îndeplinire a tuturor celor dispuse mai sus, și în deosebi la cele ce se referesc la păzirea ordinii publice, având în caz contrar, care să nu fie, a Ne face îndată urtare sub a lor personală răspundere.

4. Frații preoți vor da cetire acestui Circular sub decursul S. Liturghii în cea mai deaproape zi de Duminică sau sârbătoare în toate bisericile noastre parohiale și liliiale.

Dar peste toate cele înșirate și dispuse mai sus, noi mai vărtos să ridicăm, Venerați Frați și Iubit Popor credincios, ochii noștri către Cer, dela Domnul Dumnezeu nostru dar, milă și ajutor cerșind peste iubita noastră patrie și peste noi toți, și întru toată umilința rugându-ne așa: „Pomeniște Doamne binecredinciosul și iubitorul de Christos Împăratul și Regele nostru Apostolic, Francisc Iosif I, pe care l'ai îndreptătit să stăpânească pe pământ: cu arma adevărului, cu arma bunei vointe încununează-l pe el, umbrește deasupra capului său în ziua de răsboi întărește brațul lui, înalță dreapta lui, întărește împărăția lui supune-i lui toate neamurile barbare, cari voiesc războaie, dăruiește lui adâncă și statornică pace, grăiește în inima lui cele bune pentru Biserica ta și pentru tot poporul tău, că întru liniștea lor lină și neturburată viață să petrecem întru toată creștinătatea și curăția! Binecuvântarea Domnului peste voi cu darul și cu îndurările iubirei sale de oameni, totdeauna acum și pururea și în veci vecilor Amin.

Dat din Curțile Reședinței Noastre episcopoești din Beluș la 28 Iulie 1914 st. n.

Episcop Demetriu Radu.

Ioan,

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Aradului, Orăzii-Mari, Ienopolei și Hălmagiului, precum și al părților adnexate din Bănatul-Timșan.

Iubitului cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Hristos, împreună cu salutarea noastră arhierescă!

Iubiților creștini și fii sufletești!

Pe când veți primi aceasta scrisoare pastorală, carea — din cauza absentării noastre dela reședință — vi-o trimite numai acum, voi veți fi aflat, că iubita noastră patrie comună Ungaria și cu ea toți concetățenii din monarhia Austro-Ungară, am ajuns în stare excepțională, din care motiv Majestatea Sa gloriosul nostru Împărat și Rege Apostolic Francisc Iosif I, cu autografa din Ischl, dela 28 Iulie a. c. s'a aflat îndemnat a adresa supușilor Săi un manifest.

(P. S. Sa citează întreg manifestul, apoi urmează):

Iubiților creștini și fii sufletești!

Am crezut de datorința mea să vă pun în vedere acest manifest nu numai pentru eternizarea lui în istoria bisericii noastre, dar deosebit cu scopul, ca voi cei de acum și cei ce vor urma după noi să înțeleagă și să știe, că Majestatea Sa gloriosul și preabunul nostru monarh numai foarte cu greu s'a hotărât pentru asemenea pas de războie și dacă totuși s'a hotărât, a făcut-o pentru aceea, pentru că între împrejurările date, cinstea Lui, a tronului, binele și fericirea patriei și a cetățenilor ei, și însăși demnitatea de mare putere a monarhiei, nu-L putea dispensa dela ridicarea armelor împotriva dușmanilor fără de lege.

Când însă preabunul nostru monarh se adresează către toți supușii de sub gloriosul Său sceptru, este datorința noastră să ne dăm seamă înainte de toate, că între acestea popoare, la a căror credință apelează Majestatea Sa, suntem și noi Românii din întreaga monarhie, iar așa stând lucrul, este datorința noastră sfântă: să ne dăm seamă și de aceea că, între virtuțile moștenite de noi din moși-strămoși, a strălucit ca soarele între celelalte corpuri cerești acea virtute străbună a noastră, care o numim credință neclătită către tron și iubirea de patrie, dela împlinirea cărei datorințe cetățenești, fiii neamului și ai bisericii noastre românești, nu numai nu s'au dat nici când îndărăt, ci din contră au dat totdeauna cu dragoste și bunăvoință toată jertfa de bani și de sânge când li s'a cerut și în măsura ce li s'a cerut.

Tocmai de aceea, acum când credința noastră către tron și alipirea de patrie are să cadă în cumpănă deosebită, eu am nu numai credința, ci și convingerea firmă, că voi, iubiții mei fii sufletești, veți fi la locul vostru, veți urma cu mândrie pe urmele străbunilor voștri întru împlinirea acestei datorințe cetățenești și cu atât mai vărtos, cu cât noi și neamul nostru nici când n'am pierdut din vedere fapta lui Brutus, a tândrului roman de odinioară, care plecându-și fața la pământul, pe care s'a născut, l-a sărutat zicând, că „pământul este mama lui”; în consecință ne știm da seama și acum ca și în tot trecutul nostru îndepărtat de faptul, că locul, pe care ne-am născut și unde am crescut și trăim și noi, este patria noastră adevărată, el este mama noastră a tuturor neamurilor, cu cari ne-am trezit viețuind în societate pe acest pământ.

Și când acum ca și în trecut, ne știm precum și trebuie să ne știm da seama de acest adevăr, trebuie să ne mai dăm seama deosebit și de faptul, că nici când n'a fost pentru noi Români atât de priincios momentul pentru manifestarea iubirei deaproapelui și astfel pentru încheierea și întărirea adevăratelor legături de pretenție și consimțire cu concetățenii noștri, decât ce este în momentul de acum, ca întru apărarea tronului și a patriei să fim una în cugete și în simțiri, una în vorbe și în fapte cu toate neamurile de sub coroana Sfântului Ștefan.

Sunt grele zilele, prin cari trecem, dar mai aceasta mă îndeamnă să mă adresez iubitorilor cler și popor, sfătuindu-vă cu dragoste iubire părintească pe toți fără osebire, ca știți de greutatea situației și însufleții de bună și vrednică de laudă a strămoșilor noștri să stați acum, mai mult ca ori și când, neclătiți în credința și alipirea către patrie și Tron, dați fără șovăire, tot ce vi se cere de către ocârmuirea statului pentru izbândă a monarhiei noastre în contra vrășmașului și nevăzut.

Vă sfătuiesc totodată, să fiți tari în nădărnici binelui și să nu vă lăsați ispitiți de greșelile vremii, nici de vorbele dulci ale sfătuitoarelor ceni și înșelători, ci să aveți deplină încredere în guvernul Majestății Sale și să vă întăriți mai tare credința în Dumnezeu și în dreptatea cauzei, pe care trebuie să o apărăm cu ființa noastră.

Vă sfătuiesc deosebi ca, în convenirile publice și private să vă păziți cumpănată vorbă și în fapte; să vă feriți de birturi și de toate locurile, cari, au puterea de a înflăcăra inima, de a întuneca judecata sănătoasă și astfel de a împinge omul în păcate; să vă feriți și de ceartă și gâlceavă între voi, ori de altă limbă și credință.

Să dispară deci din inimile și cugetele tuturor ori ce ură și poftă de răsunare, ci de duhul sîntei evanghelii, să iertați cu deosebită creștinească toată nemulțămirea, ce ați avut și va faceți de aproapele vostru în vremea pace. Și aceasta să o faceți cu atât mai vărtos, cu cât în fața vrășmașului comun, nu vă sta divizați nici după limbă și credință și nici după naționalitatea etnică, ci trebuie să fim una în cugete și în simțiri cu toți cetățenii iubitei noastre patrii. În urmăre vă sfătuiesc cu toată că dragostea mele părintești și cu toată puterea vântului meu arhieresc, să nu perdeți din voi, că ori care ar fi sfârșitul răsboiului de acum, tot aici avem să rămânem și să trăim în pace creștinească cu celelalte neamuri, deci să ne cugetăm și la aceea, că precum ne va fi de acum, așa ne va fi și dreptul la ocrotirea și sprijinirea noastră și a instituțiilor noastre din partea guvernului țării, deci trebuie să dăm bine seama, că este în interesul binele nostru și al neamului nostru peste tot, și cu bune sentimente către toți concetățenii dați ascultare necondiționată tuturor faptelor și mai marilor chemați a conduce treburile în a susținea buna rânduială în țară.

Și acum, când o parte însemnată a fiilor și strănepotilor — întocmai ca și fiii celorlalți concetățeni — stau sub armă, îmi împlinesc datorința de părinte și părinte făcându-vă băgători de seamă la faptul, că luptătorii nu luptă numai pentru sine și ai săi, ci luptă pentru noi toți și luptă pentru cinstea și dreptatea sfântă a patriei noastre iubite și astfel pentru pacea și bunăstarea noastră al tuturor.

Tocmai de aceea, nu numai vă sfătuiesc să vă rugați, ci vă și rog pe toți și cu toată încrederea cuvântului arhieresc, ca, pe cei rămași în pace pe urma celor duși la arme să-i mângăiați și să-i bărbătați, iar pe cei lipsiți să-i ajutați și să-i putinți, dar cu toată bunăvoința, ca să nu vă lipsă în ale traiului și astfel să le faceți supraviețui și să vă răscumpeți zilele lipsirii de acasă a fiilor și nepotilor și a părinților și soților lor.

Deosebi așteptăm dela iubita noastră patrie și învățătorime și dela întreaga întărire clericală și mireană, să lumineze poporul întru calea cea bună și să îl îndrepte întru calea cea dreaptă al nostru ferindu-l pe toți de orice transgresiuni, cari între împrejurările acestea pot pricinui multă gâlceavă și supărare, pe care din scânteia mică se aprinde focul.

Avizăm și îndatorăm apoi onorata și iubita noastră preoțime parohială ca în toate săraciile și sărbătorile din cursul răsboiului să se cut, înainte de rugăciunea amvonului să cânte:

...munchiare rugăciunea ocazională în textul

...Doamne Dumnezeul nostru, nădej-
...marginilor pământului și a celor ce
...mare departe, care toate le ocârmuiești
...Ta înaltă înțelepciune și dreptate ne-
...de mintea omenească, la Tine cădem
...și Tine ne rugăm cu osârdie dintru a-
...sufletului nostru: privește Doamne din
...tronului Dumnezeirii Tale cu blânde-
...părintească asupra monarhiei noastre,
...în războire fără vina ei.

...Doamne al îndurării, înmulțește zilele și
...și întărește scumpa sănătate a ator-
...matului și gloriosului Impărat și Rege al
...apostolic Francisc Iosif I-ul.

...Doamne al dreptății, adăți aminte de
...popoarele supuse sceptorului atotprealumi-
...gloriosului nostru monarh; aduți amn-
...de fiii neamului nostru și de fiii tu-
...murilor monarhiei, cari în conștiința
...lor cetățenești au lăsat căminul pă-
...au lăsat soția și pruncii, părinții, frații
...au lăsat deci toate ale lor și au ple-
...veselie la oaste întru apărarea drepturi-
...ale tronului și a patriei noastre.

...Doamne al puterilor păzește sănătatea și
...dărește brațul ostașilor monarhiei no-
...biruință armelor lor, ca astfel întregi
...și să se întoarcă cu bucurie și veselie
...de lor, arborând steagul biruinței.

...Doamne Dumnezeul mângâierii și părintele
...și a celor neputincioși, privește cu bu-
...părintească și asupra celor de acasă, cart
...se cugetă la soții, părinții, fiii și
...indepărtați, mângâie-i Doamne pe toți
...milostivirii Tale și-i învrednicește a se
...nădejdea revederii sănătoase cu cei în-
...ai lor.

...Doamne Dumnezeul nostru înaltă cornul pu-
...și lă cu milostivire părintească, ca
...să ajungă cât mai curând la sfârșit
...gloria monarhiei și spre întărirea stă-
...atotprealuminatului și gloriosului împă-
...nostru apostolic Francisc Iosif I-ul,
...nouă și tuturor popoarelor monarhiei
...trebuincioasă, pace și bună înțelegere
...ca așa neimpiedecați să sporim în toate
...și folositoare măbind cu bucurie și
...preasfânt numele Tău, al Tatălui și al
...sfântului Duh. Amin”.

...decursul împărțirii anaferei dis-
...se cânta tropariul dela sfințirea apet
...Doamne etc.”

...deplin convins, că acest glas al meu va
...și împlinit de cătră voi toți și prtn
...voastră creștinească și patriotică veți
...voi numele cel bun al neamului nostru,
...veacurile s'a dovedit de popor de
...de razăm neclătit al tronului și al pa-

...asta bună credință încheiu acum cu cu-
...postolului neamurilor și vă zic: „Darul
...nostru Isus Hristos și dragostea lui
...Tatăl și împărțășirea sfântului Duh
...voi cu toți”. Amin.

...la 22 Iulie (4 August) 1914.

...Al vostru tuturor de binevoitor

Ioan I. Papp, m. p.
episcopul Aradului.

Reichstagul german.

Pe ziua de 4 August a fost convocat Reichsta-
gul imperiului german, în sala cea albă a palatu-
lui imperial. Impăratul a deschis marea adunare
cu următorul mesagiu:

Domnilor,

Am chemat în jurul meu în clipele acestea
grele reprezentanții poporului german.

Aproape o jumătate de veac am rămas pe căile
păcii. Nizuințele acele cari voiau să scoată război-
nică pe Germania și să-i micșoreze situația între
popoare, au pus adeseori la încercare răbdarea
poporului nostru. Chiar în împrejurări provocatoare
totdeauna guvernul meu cu o neobișnuită dorință
de pace a căutat drumul dezvoltării factorilor eco-
nomici, intelectuali și morali, considerându-și a-
ceastă drept ținta sa cardinală. Ne atestază toată
lumea că în decursul încercărilor și sbuciumă-
rilor anilor din urmă, între cei dintâi ne-am stră-
duit fără zăbavă, pentru evitarea războiului între
marile puteri ale Europei. Se părea că cea mai
mare primejdie, pe care o anunțau evenimentele
balcanice, a trecut.

Acum deodată cu asasinarea prietenului Fran-
cisc Ferdinand prăpastia s'a deschis. Impăratul și
regele Francisc Iosif, aliatul meu, s'a văzut con-
strâns să ridice arma pentru a apăra existența ță-
rilor sale împotriva machinațiilor primejdioase
ale unui stat vecin. În urmărirea intereselor sale
drepte a stat în calea imperiului rusesc. Pe noi nu
numai datorită de aliați ne așează pe partea Au-
stro-Ungariei, ci totodată acea necesitate puternică
ni se impune ca împotriva atacului oastei
străine, pe lângă seculara comunitate de cultură
între cele două state, să apărăm situația puterii
noastre proprii.

Cu greu m'am decis să mobilizez armata mea
împotriva unui vecin, cu care în atât de multe răs-
boaie am luptat alături. Cu durere sinceră am văzut
destrămându-se prietenia pe care Germania atât
de credincios a păstrat-o. Guvernul imperiului ru-
sesc cedând stăruințelor unui naționalism nesățios
a sărit în ajutorul unui stat, care prin cultivarea
atentatelor rele a semnalat nenorocirea războiului.

Străduințele noastre, ca să ajungem cu repu-
blica franceză în raport de prietenie, destul de de-
seori au eșuat pe motiv de veche ură și vechi
speranțe.

Domnilor! Ceea ce mintea și puterea omenească
poate face ca pe un popor să-l înarmeze pentru
momente hotărâtoare, aceasta s'a întâmplat cu aju-
torul patriotic al domnilor voastre. Sentimentul
de dușmănie care în Răsărit și Apus s'a cultivat
de multă vreme, acum a izbucnit puternic. Situația
actuală nu s'a creat din conflicte de interese trecă-
toare, sau din constelații diplomatice, ci e rezul-
tatul unei voinți rele ce se exercită de mulți ani
împotriva puterii și înfloririi imperiului german.

Pe noi nu dorință de cucerire ne împintenează,
ci ne însulește voința inflexibilă ca să ne pă-
străm acel loc pe care l'a așezat Dumnezeu pe
seama noastră și a tuturor generațiilor viitoare.
Din documentele cari vă sunt întinse înainte, vedeți
că guvernul meu, indeosebi însă cancelarul meu,
s'a străduit până în cel din urmă moment să oco-
lească momentul hotărâtor.

În apărarea la care suntem constrânsi, cu con-
știința curată și cu pas sigur prindem sabia.

Mă îndrept către popoarele și semănțele impe-
riului german, să așere cu deplină putere, prin răs-
boiul frățesc, umăr la umăr cu aliatul nostru, ceea
ce am creat prin muncă pașnică.

După pilda strămoșilor, cu tărie și credință, cu
seriozitate și cavalerism, supuși lui Dumnezeu, și
cu voie de luptă față de dușman, — credem în
veșnicul Atotputernic că ne va întări și va duce
la bun rezultat apărarea noastră.

Către domniile voastre, domnilor, privește a-
cum întregul popor german adunat în jurul condu-
cătorilor și principilor lui.

Aduceți repede și solidar hotărârile domniilor
voastre, aceasta o doresc din toată inima”.

Mesajul a fost adesea întrerupt de aplauze
furtunoase.

Când împăratul ajunsese cu cetirea la pasa-
jul despre Francisc Ferdinand vocea îi tremura,
iar când ceti pasajele cu privire la Rusia, tre-
cu ușor peste ele, cu un gest de dispreț.

Terminând cetirea mesajului, zise liber:

Ați cetit desigur, domnii mei, cuvintele
mele rostite, de pe balcon, către popor. Zic
și azi: nu cunosc partide, cunosc numai
Germani. Iar acum, în semn de strânsă ho-
tărâre, de-a fi una cu mine, în bine, în rău,
în moarte și în viață (durch Dick und Dünn,
durch Not und Tod), fără deosebire de par-
tid, de clasă, și de confesiune, — somez
pe șefii partidelor să pășească înainte și să
facă jurământ în fața mea”.

Aplauze sguduiră sala. Șefii ieșiră din bănci,
se duseră în fața tronului și împăratul strânse
mâna cu fiecare din ei.

Cancelarul deschise Reichstagul. Deputații
intonară imnul „Heil dir im Siegeskranz” (Slă-
vit să fie biruitorul).

Impăratul dete mâna cu șeful statului major
și cu cancelarul, apoi, la orele 2, se retrase, în
uralele tuturor.

La orele 3 și un sfert se deschise ședința.
Bethmann-Hollweg rosti un discurs de mare
importanță. Îl dăm aci aproape în întregime.

Discursul cancelarului.

„Zile nemaipomenite își desfășură aripile
asupra Europei. De când am întemeiat, cu sa-
bia, imperiul german, și autoritatea lui în lume,
au trecut peste capetele noastre 44 de ani, și în
acest timp am isbit să ocrotim pacea Euro-
pei. Prin muncă tăcută am ajuns tari și mari,
stărnind individiile altora. Am răbdat și am su-
ferit, ca, sub cuvânt că Germania râvnește
războiul, în apus și la răsărit, să se atâte uri în
contra noastră, și să se făurească pentru noi
cătuse. Vântul, ce s'a sămănat, acum rodește
furtuni. Noi ne-am fi dus viața în pace, și dela
împărat până la cel mai tânăr soldat, lozinca
noastră era: sabia noastră are să iasă din tea-
că numai pentru o cauză dreaptă! (Frenezie!)

Ora, când trebuie să iasă în sfârșit, a bătut,
împotriva silințelor noastre cele mai bune. Ru-
sia aruncă tăciunele asupra casei. (Furtună de
aprobare). Stăm față în față cu Rusia și cu
Franța”.

(Cancelarul face istoricul conflictului austro-
sârb, și amintește de schimbul de telegrame în-
tre țar și împărat. Spune într'un loc:)

„Austro-Ungaria a mobilizat numai la ho-
tarele de către Sârbia. La nord mobilizase abia
două corpuri de armată, departe de granița ru-
sească. Mobilizarea rusească era hotărâtă în
fond, încă înainte de a se fi îndreptat țarul că-
tre Kaiserul nostru”...

....În urma stăruințelor noastre, Viena în-
cepuse tratative directe cu Petersburgul. Nu se
terminaseră încă tratativele, când ne veni ști-
rea, că Rusia mobilizează toată armata, va să
zică și în contra noastră. (Mare mișcare. Indig-
nare generală. Strigăte: Rușine!) Guvernul rus
cunoștea îndeajuns, din notele noastre, ce va
să zică pentru noi mobilizarea generală, cu
toate acestea, nu ne-a avizat despre mobilizare,

Hay și Benedek

DAPEST IV., Váci-utca 59.

...mente pentru biserici, odăjdii, prapori și
...Altare, amvoane, mormântul Dom-
...aranjamente complete pentru biserici.

Firma se recomandă mai cu seamă pentru renovarea, vâpsirea
și aurirea altarelor și pictarea bisericilor, cari lucrări le
execută cu meseriași specialiști în această artă. Dintre lucră-
rile executate, cari au aflat cea mai deplină recunoștință sunt:
Aranjamentul complet al bisericii noi din Segedin-Bokus,
al bisericii minorităților din Arad, pictarea și aranjarea mănă-
stirilor din Marlasasvár și Marlaradna, a bisericii din Beregsas
și altarul principal, comandat de comisiunea pentru monumente
de artă din Szepescsütörtökhely. :: Cu planuri și preliminare de spese
stăm la dispoziție gratuit :: Trimitem expert pe speșele noastre. № 1164

și nu ne-a dat lămuriri. Târziu după amiază ne-a sosit o depeșă a țarului, în care suntem asigurați, că armata lui nu va intra în atitudine provocatoare față de noi. Dar mobilizarea rusescă la granița noastră se făcea cu mare zor, încă din noaptea de 30 spre 31 Iulie.

Ce aveam de făcut? Să așteptăm cu mâinile în sân, până puterile, între cari suntem icuți, vor găsi momentul potrivit, pentru a tăbără asupra noastră? (Protestări frenetice: Nu! Nu!) A nu ne apăra din bună vreme de aceasta primejdie, ar fi fost o crimă. (Mare entuziasm). Astfel, ne adresarăm Rusiei, în 31 Iulie, cu somarea să demobilizeze, singurul mijloc ce mai putea păstra pacea europeană. **Răspunsul Rusiei nu-l cunoaștem până în ziua de azi**, deși telegrame, mult mai neînsemnate, au sosit destule. (Mișcare). Prin urmare împăratul nostru a fost nevoit să decreteze mobilizarea generală în ziua de 1 August la orele 5...

.....Chestia următoare era, să ne încredințăm de atitudinea Franței. La întrebarea noastră, dacă va rămânea neutră, **ne-a răspuns că va face, ceace îi vor dicta interesele.** (Mișcare și ilaritate). Cu toate acestea, împăratul a dat ordin, ca granița franceză să fie riguroz respectată. Cu excepția unui singur caz, ordinul a fost urmat. Franța, în același timp, când a decretat mobilizarea ne-a asigurat că va respecta o zonă de 10 km. dela graniță, înăuntru. Și ce s'a întâmplat? Aeroplane cu bombe, patrulă de cavalerie, companii năvălitoare pe teritor german....

(În continuare cancelarul vorbește de acea singură excepție, care a costat viața unei patrulă și a unui oficer, cari rătăciseră pe teritor francez).

.....Trupele noastre au ocupat Luxemburgul, și au trecut poate până acum pe teritor belgian. (Aprobare generală). Adevărat, aceasta e o încălcare a dreptului ginților. Franța a declarat, în Bruxela, că va respecta neutralitatea Belgiei, câtă vreme vor respecta-o și adversarii. Dar noi știam, că Franța stă gata de năvală. Franța putea să mai aștepte, noi însă nu! Un atac francez, asupra flancului nostru dela Rinul de jos, putea să fie catastrofal. Astfel am fost siliți, să trecem cu vederea, protestele juste ale guvernelor luxemburgiene și belgiene. Nedreptatea ce am săvârșit, vom îndrepta-o, îndată ce vom realiza scopurile noastre militare (Vii aplauze). Cine este atât de amenințat ca noi, și luptă pentru tot ce are el mai scump în lume, n'are să se cugete la alta, decât cum să răzbească mai ușor?! (Mare mișcare pe toate băncile. Furtună de aplauze. Vii aprobări). Stăm umăr la umăr cu Austro-Ungaria! (Aceleas scene se repetă).

Atitudinea Angliei este cea desfășurată de Sir E. Grey, în ședința de ieri a camerei comunelor. Am dat declarație Angliei, că atât timp cât Anglia va rămânea neutră, flota noastră nu va ataca coastele de nord ale Franței. (Cele mai însemnate porturi comerciale. Red.) și vom respecta integritatea teritorială și independența Belgiei. Aceasta declarație o repet solemn cu acest prilej, în fața lumii întregi, și pot să adaog, că, dacă Anglia își va păstra neutralitatea, noi nu vom strica nici cât de puțin comerțului francez pe mare. (Vii aprobări.)

.....Împăratul a zis: plecăm în război, cu cea mai curată conștiință! Moltke spunea, că cincizeci de ani vom avea să stăm gata, înarmați, pentru a ne apăra cuceririle din 1870. N'au trecut încă acei 50 de ani, dar momentele de grea încercare au sosit. Le privim în față, cu deplină încredere. (Aplauze frenetice.) Armata noastră în tabări, flota noastră e gata de luptă. La spatele lor stă poporul german întreg! (Aplauze furtunoase, timp de câteva minute.)

Reichstagul a primit fără discuție toate pro-

iectele de lege ce i s'au înaintat, votând creditele de 5 miliarde mărci, legea despre ajutoarea familiilor, și despre moratoriu.

Sedintele s'au amânat până în 24 Noemvrie.

Cancelarul a tălmăcit mulțămitele și recunoștința împăratului și a aliaților. Asistența ascultă în picioare. Presidentul spune ultimele cuvinte:

„După acestea cuvinte nu ne rămâne, decât să jurăm din nou, că poporul german e solidar, până într'un singur om, de-a învinge sau de-a muri pe câmpul de război, pentru onoarea germană, și pentru unitatea germană”.

Germania și Belgia.

— Lămuriri diplomatice. —

Viena. — Guvernul german adresase guvernului belgian o recercare, întrebându-l că permite-ar trupelor germane, să treacă prin teritoriu belgian spre Franța. Totodată guvernul german a dat la Bruxela toate asigurarile, că după război integritatea Belgiei are să fie pe deplin respectată și că pentru eventualele stricăciuni pricinuite de trecerea trupelor i se va da Belgiei deplină despăgubire.

Guvernul belgian provocându-se la neutralitatea sa, a respins cererea Germaniei. *Atunci Germania i-a adrest un ultimatum.*

Belgia a respins și ultimatumul și s'a adresat îndată guvernului englez, cerându-i ajutorul.

Curtea regală și guvernul s'au și mutat din Bruxella la Anvers.

Ambasadorul german a părăsit Bruxella.

Interesele militare, extraordinar de importante, pe cari le are Germania, dacă armata ei poate trece prin Belgia, nici nu se mai discută.

Trecerea aceasta ar atinge numai o mică parte a teritoriului belgian. Germania însă prin aceasta ar fi cruțată de forțarea puternicei linii de întărituri din estul Franței, și, înainte de toate, n'ar fi silită să piardă multă vreme cu înaintarea în contra armatelor franceze.

Sir Edward Grey a declarat ieri în camera engleză, că păstrarea neutilității Belgiei e dătătoare de ton pentru politica engleză, și că *la caz când această neutralitate va fi știrbită, Anglia va trebui, să stea cu toate puterile alături de Franța.*

Nu încapă îndoială, că guvernul german când a făcut pașii hotărâtori la Bruxella, era în deplina conștiință a influințelor ce vor avea pașii aceștia asupra politicii engleze. Se poate vedea și de aicea, că *au trebuit să fie considerații mai înalte, de natură militară, cari călăuziau guvernul german, ca totuși să facă acest demers la Bruxella.*

Ce influință va avea asupra Austriei situația astfel creată, nu se poate vedea deocamdată. Va atârna de părerea Angliei, dacă se va considera și cu Austria în stare de război, sau nu. Trebuie să amintim însă că Germania nu se consideră în război cu Serbia, și ministrul ei plenipotențiar pe lângă curtea sârbească e încă tot la postul său.

INFORMAȚII

Cuvinte adevărate

Declarațiile dlui Dr. Al. Valda-Voiculescu ziarului „Budapester Tagblatt”:

„Rolul Românilor din statul ungar acesteia dovedește ce îndreptățită e încrederea față de acest popor, care credincios dinastiei.

„Rezerviștii noștri grăbesc cu entuziasm steaguri și „bravii Români”, cum le-așezat și neuitatul principe de coroană face datoria cu credință și vrednicie.

„Românimea dovedește și acum trecut, că-i cel mai statornic izvor al monarhiei.

„Celce iubește Români și îi întărește iubește și întărește monarhia.

„Monarhia poate conta oricând la săi, niciodată nu s'au aflat și nu se vor gători între ei.

„Are să fie o politică înțeleaptă acoperorului românesc va putea conta și el în inul monarhiei, pentru care cu bucurie și entuziasm își jertfește avutul și sângele”.

Arad, 6 August

Noi și războiul. „Budapester Tagblatt” un articol de fond sub titlul „România și războiul”, în care își exprimă cea mai mare simpatie asupra atitudinii Românilor. Prin urmare următorul pasagiu:

„O lacrimă de înduioșare ne împănă ochii, — o lacrimă de bucurie și de încredere. Ceeace anunțasem noi, a devenit punctul de vedere, pe care-l reprezentăm cu modestele noastre puteri, e astăzi de vedere al țării întregi”.

„Budapester Tagblatt”, precum și cerut totdeauna o politică dreaptă față de murile nemaghiare.

Aviatori francezi în armata sârbească sârbească servesc trei aviatori. Cel mai renumit între ei e Jules Verne, mandantul școlii de aviație din Arad, de el sunt încă aviatorii Olivier și Lăcustă.

Congresul învățătorilor români, școlile profesionale apartinătoare din gr. or. rom. din Ungaria, convocat în Arad, Sa părintele protosincol Roman R. în calitate de comisar mitropolitan (23) August a. c. în Arad, se amână până la 6 August n. 1914, determinat. Arad, la 6 August n. 1914, credințarea P. C. Sale a dlui comisar mitropolitan. — *Iosif Moldovan*, inv., dir.

Kuropatkin despre superioritatea austro-ungare. „Corriere dela Sera” a publicat pe larg o broșură a generalului Kuropatkin, fost ministru de război al Austriei, în care scriese această broșură în războiul ruso-japonez pentru a demonstra că Rusia în Mandjuria. Broșura aceasta e de mare actualitate, recunoscând fosta superioritate a Austriei față de Rusia în război.

Austro-Ungaria — scrie generalul Kuropatkin — poate duce în cea mai scurtă vreme o câștigătoare enormă pe câmpul de operațiuni în război cu Rusia și în desavantaj, în ce privește pe câmpul de operațiuni față de Germania și Serbia și în Ungaria. Nu ne putem amăgi cu speranțele...

PRIMA ȘI CEA MAI VECHĂ
DE CLAVIRE ESTE A LUI

FRANZ ȘI ALBERT RENNER

TIMIȘOARA-JOSEFIN
strada HUNYADI nr-ul 12.

MARE ASORTIMENT

PIANE, PIANINE ȘI HARMONII

: CALITATEA CEA MAI BUNĂ

Prețuri ieftine.

Prețuri

putea birui ușor armata austro-ungară. Numeroasa armată austro-ungară, perfect echipată — bazându-se pe câmpul de luptă minunat organizat din Galiția, poate paraliza deplin, sub o conducere înțeleaptă, operațiunile de război ale armatei noastre cu mult mai numeroasă.

Întoarcerea principelui Carol din Germania. Ministrul României, Al. Beldiman, a fost încercat să ia toate dispozițiile necesare în vederea întoarcerii în România a Alteței Sale prințului Carol, care-și face — precum se știe — stagiul în armata germană.

Serbia cere ajutor. Guvernul sârbesc a făcut pe cale oficială încercarea ca să câștige guvernul bulgar pentru reînnoirea vechei alianțe contra unor compensații teritoriale. Guvernul a refuzat categoric această propunere a Serbiei. După cum e informat ziarul bulgar „Dnevnik”, guvernul sârbesc s'ar fi adresat guvernului bulgar cu rugarea, ca în caz de necesitate să permită retragerea trupelor sârbești pe teritor bulgar.

În atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelemann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, înmuierea scaunului, durerile de cap, căreții de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine. luând de 3 ori pe zi, înainte de mâncare, câte o lingură cafea. **Prețul 2 coroane.** Pregătește și expediază: **Eugen Mittelemann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhíd-u. (Mi 1621)**

CEL MAI BUN LOC DE RECREARE ÎN ARAD sunt scâzile dela Murăș „Neptun”.

Buffet. — Scâlzi calde de aer și soare. (Nr 2255.)

Primul depozit român de plane și armonii, T. POPOVICI, Sibiu (Nagyszeben) strada Ciscădiei 7, oferă onoratului public român plane, pianine și armonii din cele mai bune fabrici din străinătate în toate execuțiile cu preferință cele mai favorabile pe lângă împachetare (ladă) gratuită și transport franco. Plătire în rate mici. Cereți **catalogul** depositului. (Po 1840)

Ultima oră.

România.

— Un comunicat oficial. —

Consiliul de Coroană convocat pe Luni la Sinaia a ținut până la orele 8 jumătate seara. Au participat M. S. regele, A. S. R. principele Ferdinand, toți dnii miniștri, d. Ferichide, președintele camerei deputaților, dnii Th. Rosetti și P. P. Carp, foști președinți de consiliu, Al. Marghiloman, șeful partidului conservator, Take Ionescu, șeful partidului conservator-democrat, Ion Lahovari, Ion C. Grădișteanu, C. Dissescu, foști miniștri, și d. C. Cantacuzino-Pășcanu, fost președinte al camerei deputaților.

După consiliul de Coroană s'a ținut un consiliu de miniștri, care a durat până la orele 11 jumătate noaptea.

În acest consiliu a fost redactat următorul comunicat:

„Într'un consiliu de miniștri prezidat de M. S. regele și la care au participat A. S. R. principele moștenitor, d. președinte al camerei deputaților, foști președinți de consiliu și mai mulți foști miniștri, repre-

zentanți ai partidelor de opoziție, s'a examinat atitudinea pe care România trebuie să aibă în împrejurările actuale.

Aproape în unanimitate consiliul a decis ca România să ia toate măsurile pentru a păzi fruntariile ei”.

„INDEPENDANCE ROUMAINE”.

Organul oficial, face următorul comentariu:

„Acest consiliu de coroană dovedește încă o dată, că ori cari ar fi divergențele de păreri între conducătorii partidelor politice din regat, atunci când țara e în primejdie, toate rancunele și toate divergențele dispar și fac loc celui mai înălțător sentiment patriotic.

„Independancé Roumaine” însoțește sus pomenitul comunicat oficios cu niște aprecieri foarte juste și pătrunse de demnitate.

„Declarația aceasta, scrie acest ziar, mai întâi spune lămurit, că România nu vrea să pescuiască în apă tulbure. Ea vrea să rămână stăpână la ea acasă, preocupată înainte de toate, să-și păzească frontierele, ceea ce implică și posibilitatea de a le apăra”.

„În vreme ce dela un colț al Europei la altul, dela Oceanul Atlantic la Urali, popoarele au apucat armele, România nu se gândește la altceva, decât să-și asigure existența ținându-se la egală distanță de ori ce aventură, din ori ce parte ar veni, îngrijindu-se numai și numai să-și apere interesele”.

„În decursul crizei balcanice, România, potrivit și interesele sale de acord cu interesul european, a fost un factor de pace”.

„În clipele acestea de asemenea, când Europa însăși e în stare de războiu, România vrea să rămână credincioasă păcii”.

„Opinia publică română a primit cu cea mai mare bucurie hotărârea ce s'a luat ieri de comun acord cu reprezentanții tuturor partidelor noastre politice”.

„Suntem siguri, că ori cari ar fi evenimentele de mâine, — cu siguranță nu le poate prevedea nimeni, — se va găsi aceeași unanimitate la hotărârile ce vor trebui luate și îndeplinite, și că poporul român, a cărui virtute esențială e cuminența, va dovedi aceeași încredere față de guvern, dându-i astfel întreagă autoritatea dorită pentru a apăra cu efect interesele regatului”.

MOBILIZAREA ROMÂNIEI.

Unul dintre fruntașii politici care a participat la consiliul de coroană de Luni, a declarat că în urma aceluși consiliu s'a luat hotărârea ca guvernul să ia măsurile necesare pentru paza granițelor țării. În scopul de a preciza acele măsuri, care nu vor fi altele decât mobilizarea, miniștrii s'au întrunit într'un nou consiliu la orele 9 jum. seara. Se afirmă că vor fi mobilizate șapte contingente pe lângă trupele din activitate.

TRUPE GERMANE OCUPĂ KIBARTY.

Agencia Wolf anunță: Trupele germane au cucerit Kibarty în asalt cu baioneta. Rușii s'au retras spre ost lăsând prizonierii în fortăreață. Perderile germanilor sunt neimportante.

CAPITALE RUSEȘTI SECVESTRATE ÎN GERMANIA.

Agencia Wolf anunță: Bonurile rusești dela băncile din Berlin au fost secvestrate, ca o avere a puterii dușmane.

ALĂTURI DE GERMANIA.

„Gazeta Transilvaniei” prin corespondentul său expres, trimis la Sinaia află că la consiliul de coroană ținut sub presidenția M. S. Regele s'a discutat și chestiunea unui sprijin care ar fi să se dea în caz extrem triplei alianțe.

Chestiunea aceasta se spune: n'a fost primită cu prea multă răceală. S'a spus chiar că

dacă tripla alianță și în special Austro-Ungaria ar asigura Românilor din Transilvania și Ungria garanții suficiente pentru o viață națională și dacă s'ar ridica multele piedeci cari împiedecă dezvoltarea culturală, națională și economică a Românilor de acolo, România n'ar fi străină de un sprijin ce i s'ar cere de către tripla alianță.

S'a manifestat în deosebi o călduroasă simpatie pentru Germania, care a sprijinit România cu toate puterile sale în prealma păcii dela București și care în vremea din urmă mai ales a intervenit și în favoarea Românilor din Transilvania și Ungaria.

NOI ȘI RUSIA.

(A. T. U.) Din Viena se anunță, că lui Șebeco, ambasadorului rus, i s'a dat pașaportul, iar contele Szapáry, ambasadorul nostru la Petersburg a fost avizat să plece numai decât acasă.

LA GRANIȚA SÂRBEASCĂ.

(A. T. U.) Cu datul de Miercuri 9 ore seara, se comunică de pe câmpul de operație:

Monitorul nostru „Vörös” și cele cinci vase de război, au bombardat forturile Belgradului. Ni s'a răspuns cu focuri de tunuri moderne. Perderi în oameni nu sunt. Pe teritorul sârbesc s'au observat mai multe explozii.

FLOTA GERMANĂ A NIMICIT FLOTA RUSEASCĂ.

Viena. — „Neue Freie Presse” primește știri, că flota germană a nimicit total flota rusească de pe Marea Baltică, cea mai mare flotă a Rusiei. Kronstadt, fortăreața de apărare a Petersburgului e în flacări.

RESPINGEREA UNUI ATAC RUSESC.

Agencia Wolf anunță: Trupe din garnizoana Memel s'au ciocnit alaltăieri cu trupe de graniță rusești, cari au încercat un atac în direcția Krottingen, dar au fost respinși.

CE VREA RUSIA.

București. — Un membru al coroului diplomatic a declarat că Rusia are aproape certitudinea că față de războiul general, România va rămânea neutră.

Același diplomat a adăugat că armatele ruse nu vor trece prin România în marsul lor contra Austro-Ungariei.

NEUTRALITATE ÎNARMATĂ.

București. — După informații sigure cea mai mare parte dintre miniștrii, inclusiv d. Brătianu sunt de părere că România să rămână neutră DUPĂ CE VA FACE MOBILIZAREA GENERALĂ.

UN CURIER DIN NIȘ.

Din Niș a sosit la Sinaia un curier special trimis de ministrul României în Serbia, d. Filălitii, cu o corespondență diplomatică. Acea corespondență a fost predată dlui Brătianu, care a comunicat-o M. S. regelui.

GUVERN NAȚIONAL?

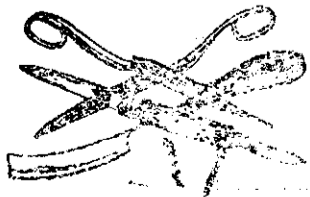
Transpiră în cercurile politice că, în urma unor neînțelegeri ivite în sinul guvernului, asupra atitudinii ce trebuie s'o aibă România în războiul ce se desfășură în Europa, M. S. regele va chema la putere un guvern național. Dăm această știre sub toată rezerva. („Acțiunea”).

Redactor responsabil: Dr. Sever C. Dan.

Deschidere de prăvălie

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că am deschis în **Oradea-Mare, Rákóczi (F6)ut 19**

Primește spre reparare și ascuțire totfelul de briciuri, cuțite, foarfece, mașini de tuns, mașini pentru măcinatul cărnei, mașini pentru tunsul cailor și a oilor. Țin în depozit totfelul de PARFUMERII din patrie și din străinătate, articlii de toaletă pentru cap și p. față, totfelul de articlii de oțel, și anume: briceluri, foarfece, mașini

pentru tuns, tăletoare de bățături, cuțitașe pentru tăiatul hârtiei, cuțitașe de buzunar și penițele, precum și articlii pentru bărbieri. — Roagă binevoitorul sprijin al onoratului public.

Cu distincă stimă:

Ko 1974-52.

KOLLER AGOSTON ascuțitor artistic.

Noutăți literare.

Se capătă la **Librăria „Concordia”** din Arad
Strada Deák Ferencz 20.

T. D. Ștefanescu, profesor la liceul Carol I. *Cucerirea Galliei de către Romani*. Memoriile lui C. Iulius Caesar și Aulus Hirtius. Traducere din limba latină. Prețul Cor. 2.50.

Horia Petra-Petrescu. *Indemnuri*. Broșuri volante. Broșura I. Prețul 40 fil.

Leonard Paukerow. *Când joci teatru românesc în țara Ungurească*. Impresii și lecoane din turneul trupei Victor Antonescu. Contribuțiuni la cunoașterea problemei teatrului românesc în Ardeal și Ungaria. Prețul Cor. 2.

Activitatea parlamentară a dlui N. Iorga, ca deputat. Extrase din discursuri. Interpelări. Prețul 50 fil.

N. Iorga. *Renegații în trecutul țărilor noastre și al neamului românesc*. Comunicare făcută Academiei Române în ședința dela 2 Maiu 1914. Prețul 20 fil.

N. Iorga. *Ce ne învață cariera lui Aurel Vlaicu*. Idei dintr'o conferință ținută la Câmpina. Prețul 15 fil.

St. Bosie. *Simbioza Austro-Maghiară sau paralizatul și orbul*. Prețul 50 fil.

Guilelm Șorban. *Piese lirice și jocuri românești* pentru piano în 4 caiete. Caietul I conține: Joc românesc. Hora. Cântec fără cuvinte. Caietul II. Joc țărănesc. Vals lin. Pe scrânciob. Caietul III. Variațiuni asupra temei „Zis-a badea c'a veni. Joc românesc. Jocul piticilor. Caietul IV. Mazurca. Ardeleana. Melancolie. Prețul unui caiet Cor. 3, toate 4 caiete Cor 10.

I. Scarlatescu. *Poeme românești* pentru pian. Conținutul: 1. Hora României June. 2. Hora veche. 3. Spune-mi codrule voce și pian. 4. Glas de clopot (voce și pian). 5. Mihnea și Baba (voce și pian). Prețul Cor 5.

Noutăți din biblioteca pentru toți.

Stendhal (Henry Beyle). *Despre amor*. Trad. de G. A. Demetrescu Nr. 902—906. Cor. 1.50. I. Thugheneff. *Anclar sau arborele morții* (Nr. 893) 30 fil.

I. Budai-Deleanu. *Tiganiada*. Poemă, erol comică în 12 cânturi. Nr. 891—2. Prețul 60 fil.

Gh. Adamescu. *Istoria literaturii române*. (Nr. 846—50). Prețul Cor. 1.50.

V. Conta. *Teoria Fatalismului* (Nr. 888—9). Prețul 60 fil.

H. de Balzac. *Femela la treizeci de ani*. Nr. 881—3. Prețul 90 fil.

Em. Grigorovitz și W. Ghil. *Dicționar germân-român*. (Nr. 810—821). Prețul 3 cor. 60 fileri.

Carmen Sylva. *Cuvinte sufletesti*. (Nr. 827—828). Prețul 60 fileri.

C. Oproiu, învățător. *Greșelile părinților în educația copiilor*. (Nr. 836). Prețul 30 fileri.

C. Collodi. *Pătanille lui Vasilache*. (Istoria unei paiațe). Cu numeroase ilustrațiuni. (Nr. 837—839). Prețul 90 fileri.

Alphonse Daudet. *Fromont și Risler*. Moravuri pariziene. Roman premiat de Academia Franceză. (Nr. 851—854). Prețul 1 cor. 20 fil.

W. Hauff. *Cerșetoarea dela Podul Artelor*. (Nr. 806—807) Prețul 60 fil.

M. Miller Verghy. *Copii lui Răzvan*. Lucrare premiată de Academia Română (Nr. 909—912). Prețul Cor. 1.20

Să se adauge separat 10—20—30 fileri de fiecare carte, ori notă muzicală.

Cereți gratis și franco catalogul Librăriei „Concordia!”

LIBRĂRIA ȘI TIPOGRAFIA „ȘCOALA ROMÂNĂ” DIN SUCEAVA

caută un

funcționar comercial

serios, capabil și cu însușiri recomandabile în etate de 23—24 ani. Salar lunar între 120—150 cor. Timpul intrării în serviciu 1—15 August. Respectivul are posibilitatea să avanseze și la postul de conducător al acestui institut. — Ofertele însoțite de atestate coplate, de certificatul de naștere și de fotografie, să se adreseze librăriei „Școala română” Suceava (Bucovina). (So. 2254)

STABILIMENTUL DE HIDROTERAPIE

și cură fizică-dietetică al doctorului

LAZAR POPOVICI

WIENA, XIII (Hietzing) str. Eduard Klein nrul 33.

În imediata apropiere de parcul împăratesc Schönbrunn. Po 2101

Prospecte și deslușiri gratis.

Frisch Károly

Temesvár-Józsefváros, Hunyadi-ut 64.

Măestru de împletituri de sârmă și de site.

Execută îngrădirii de poieni, parcuri și cruce mormântale, împletituri pentru site pentru nisip și pietriș, apărătoare de schintel pentru hornuri de locomobile cu aburi, etc.

Magazin de site, sârme fine, contrapulte, pentru economie și pentru casă, — cu prețuri foarte ieftine.

(Fi 2104)

Ceasornice,
Bijuterii,

Gramofoane, Plăci.

Chiar și pentru
plătiri în rate.

Ceasornice „Strava”, dela 5 cor. în sus, înelo-litro 88 fileri. Lunar nou recepții de plăci. Mare magazin de articuli pentru sport și lampă electrică pentru buzunari! Pentru ceasornicele și gramofoanele noul se dă garanție de 10 ani, iar pentru reparație o garanție de 5 ani. Atelier de reparație pentru ceasornice, bijuterii, gramofoane. Schimb de aur și argint adrobit. Tóth József, Cronometru și orologier artistic, Szeged (Szeged) Dugonics-tér Nr. 11. Numeroase scrisori de recunoștință. Prețurile ilustrat gratis. Permanent nou-tăți de plăci românești.

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Heller, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrásy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.

(Ga 2270)

Aparate frigorifere sistem Schlütter și Gesell,

aparate pentru fabricare gheței, prin dioxid de sulfur fără apă. Răcirea laptei cu foarte puțină consumare de apă, aranjament de camere frigorifere.

STEMMER A. JÓZSEF

Se 1788 specialist

NAGYVÁRAD, Rákoczi-ut 35 sz.

Prețuri
ieftine!

(Ba 2207)

Garanță
pe 10 ani

Mașină familiară de cusut Cor. 75
Mașină de cusut cu luntre rotundă . . . . Cor. 130
Mașină bobbin central. . Cor. 140

Pentru plățiri în rate
cu 12% mai scump.

Biciclete, gramofoane, părți separate la acestea. — Pețuri de fabrică, cu garanță. — Numai articuli de primul rang.

BAUMGARTEN GÉZA, Marosvásárhely.

ANUNȚURI

SE PRIMESC CU PREȚURI MODERATE LA ADMINISTRAȚIA ACESTUI ZIAR. —

TELEFON: 750.

MARFA NOASTRĂ INTRECE RENUMELE NOSTRU!

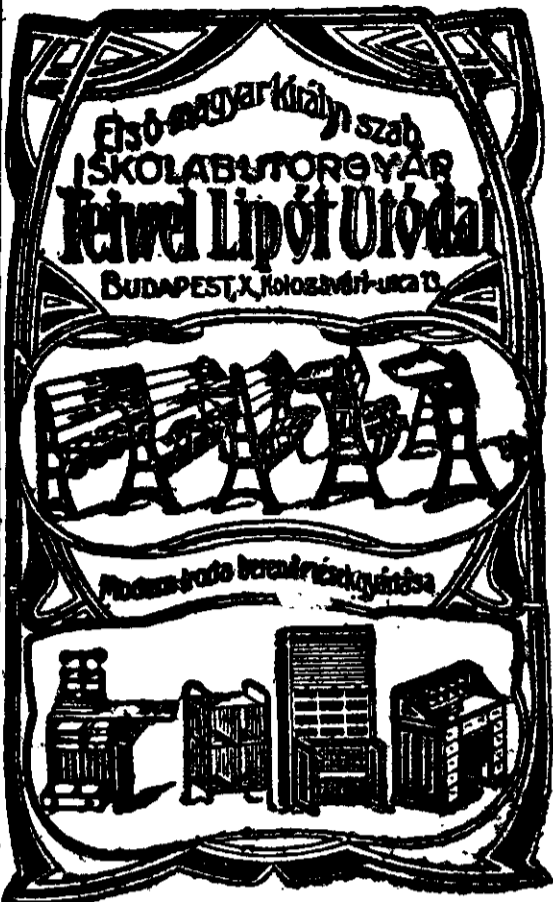
Moda de zi:
Crepp, Cotelé, Whipcord,
Țesături.

Deoarece ne străduim să oferim onor. mușterii numai cele mai bune calități de stoffe p. haine, costume și bluse în cele mai noi culori și țesături pentru prețuri solide. — Avem în depozit: Stoffe de haine, decorații, mătăsuri, dantele, achivite, paraplee, albitori, ciorapi.

(A 1957)

Magzinul de modă ANDREE și WACHNER, Sibiu, strada Cisnădiei. (Heltauergasse).

Prima fabrică de bănci de școală
brev. reg. ung.

Liferează

cele mai moderne și mai bune
bănci de școală
brevetate sistem „Feivel”,
„Zahn” și „Reitig”, mo-
biliar pentru școli aparate de
gimnastică, mobilier modern
pentru biserici, bănci pentru
biserici și mobilier pentru
„grădinile de copil.”

Pe 1288

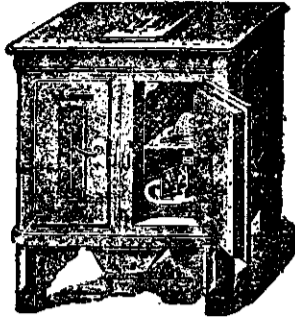
Prețurent gratis.

Fabricarea aranjamentelor de
birouri moderne.

Dulapuri de gheață

patentate sistem HENNEFELD,

Budapesta, Gr. Zichy Jenő-u. 5. lângă Váci-körut.

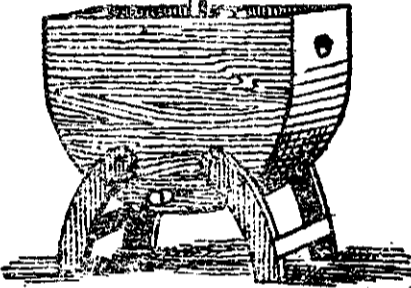
He 1931

Dulapurile de până acum sunt cu slăvină și sunt obduse cu tinichea de ținc, se ruginesc, oxidează, se murdăresc, totdeauna sunt expuse să fie reparate, câtă vreme *la dulapurile de gheață a lui HENNEFELD acest lucru e exclus*, deoarece acestea sunt învăluite cu *placă artificială de piatră*. Sub rezervoriul de gheață se află REZERVORIUL DE APĂ p. apa ce provine din topirea gheții, *ghiata rămâne uscată*, ceea ce dă o *economisire de ghiată de 60%*.

P. APARATE MĂSURAREA BEREI. Prețurent gratis. FUND. IN 1885.

20 20
COR. COR.

de 1876

PREȚUL 20 COROANE.

O mașină de spălat completă

E. compusă din DOUĂ PĂRȚI: din COVATĂ și FRECĂTOR INTERN cu mecanism ușor pe care și un băiat de 8—10 ani îl poate învărti. 6 cămeși sau tot atâtea haine de spălat în decurs de câteva minute sunt spălate. În decurs de 3 ceasuri se pot spăla atâtea haine câte spală într'o zi 2—3 femei. Acest solu de mașină de spălat s'a vândut în mil de bucăți și s'a dovedit a fi cea mai bună mașină de spălat, nu strică haina și n'o îngâlbinește.

De vânzare la fabricantul:

JERGER JAKAB
FABRICĂ DE MĂȘINI DE SPĂLAT.
APATIN (BÁCSKA).

PRIMA TURNĂTORIE DE CLOPOTE.

TELEFON 77—51.

Juristics Márton

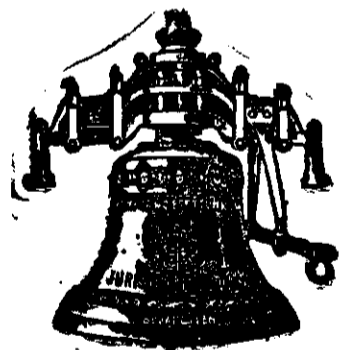
BUDAPESTA, Rózsa-u. 51 — 53.

motor de clopote și fabricant de staturi pentru clopote (Ua 1489)

Execută orice lucrare în această branșă: expediază clopote excelente cu tonuri curate și pline, retoarnă clopote vechi, remontează clopote vechi pe coroane învărtitoare din fer vărsat sistem Pozdech, eventual pe coroană învărtitoare din fer făurit. Schimbă limbi învechite etc. Execută staturi drepte și orizontale din fer de clopote. cu preturi moderate. — Cu prospecte servesc cu plăcere

Mai departe execut tot felul de aranjament complete pentru ateliere de lăcătușerie și făurârie.

VALORIZARE DE NISIP!

Cine are nisip mult să ceară în interesul propriu următoarele cataloage și prospecte:

Sa 905—30

- F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.
  - F. A. Fabricarea țiglei de beton orânduită la lucru de mână.
  - G. G. 4. Fabricarea țiglei de cement pentru lucru de mână
  - B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.
  - C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și cement.
- Se ceară totodată examinarea gratuită a nisipului mergând la fața locului a Inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizarea nisipului.

Fabrică de mașini pentru industria de nisip.
SZÁNTÓ és BECK ingineri
BUDAPEST, VII., Viola-utca 7.

HEGYI JÁNOS, lăcătuș

măstru lăcătuș. Atelier de mașini și depozit de mașini agricole.

Telefon: 67.

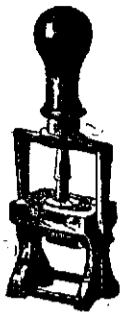

AIUD--NAGYENYED, Strada Tövisi-utca (Casa proprie).

Oferă totfelul de mașini agricole, pluguri de oțel invenție proprie, tăietoare de sfecle și secică, despoetoare de porumb, rășnițe de orz, mașini excelente pentru cusut, pentru casă și industrie. Apoi totfelul de lucrări în această branșă pentru zidiri și lăcătușerie cu prețurile cele mai ieftine. Pentru calitatea și perfectă lucrare a mașinilor cumpărate dela mine dau cea mai mare garanță. (He 1527) Prețurent gratis

Franz Nöhmeyer, gravor

BRAȘOV (Kronstadt), Michael Weiss-gasse 6.

Execută :

totfelul de gravuri și anume: gravuri pe instrumente, gravuri în ceasuri, sigle etc.

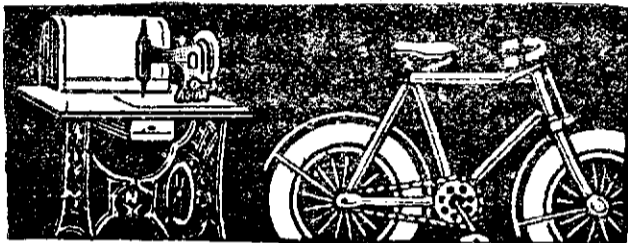
Specialități

de monograme tăiate pe casețe, albumuri gene și bastoane.

Stampile de cauciuc totfelul de firme de metal și email, se execută cu prețuri moderate. (No 2070)

Intreprindere „VATT” mecanică și electrică a lui LEITNER, Cluj, (Kolozsvár).

Birou și magazin: Széchenyi-tér 41. (Palatul Széki).
Stabiliment: Malom-utea 8.

Va 2071

Reparări de automobile și gumă pentru automobile, mare atelier reparator de mașini de cusut, biciclete, mașini de scris, gramofone; prețuri ieftine, execuție solidă. — La comenzile din provincie nu se socotește pachetarea.

Cine se referă la acest ziar primește 10% rabat.

Incze József

magazin de cuptoare DÉS (Dej), str. Bánffy nrul 31.

Nr. telefonului 100.

Nr. telefonului 100.

Mare magazin permanent de cuptoare moderne și multicolore, din material excelent, căminuri și vetre de fier, specialități de garnituri de încălzitoare rapide cu economie de 40%. Tot ael mare magazin de plăci pentru pă-

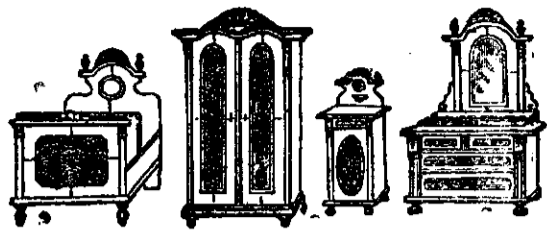
reși și pentru vane. Execută totfelul de lucrări în bransa cuptorării și anume: clădirea, repararea și curățirea cuptoarelor vechi atât în loc cât și în provincie, pe lângă prețuri moderate. I 2082

La dorință servesc cu mustre.

H. TH. BONNET,

stabiliment industrial de măsorie de lucrări p. clădiri și de mobile, cu putere motorică

BISTRITA (Besztercze), Felsőkülváros, Fő-ut 25.

Execută în mod ineccepțional totfelul de lucrări pentru clădiri și mobile, și lucrări pentru clădiri, portaleuri, mobilier pentru prăvălie, cafenea, școli și pentru biserică, apoi aranjamente complete pentru dormitoare, prânzitoare și pentru bucătării, cu prețuri foarte ieftine. (Bo 2088)

Proiecte și prospecte gratis.

NUMAI ÎN SALONUL DE MODĂ

GEORGE RUMMEL

SIBIU, Honterusgasse n. 5

se execută costumele cele mai bune și stricte englezești, precum și alte haine. Pune la dispoziția stimate dame cele mai noi și cele mai bune jurnale. Ori-ce comandă se execută în 8—10 zile. — La damele din provincie se probe în 6 oare de două ori. Haine de doliu se execută în 12 ore. (Ru 964)

Convingerea e siguranța cea mai bună. La comenzi mari mă prezint oriunde pe speșele proprii

Dufek Kálmán,

atelier de colorat și fabrică de curățire pe cale chimică

Cluj (Kolozsvár), str. Hegedüs Sándor nr. 5.

Recomandă colorarea și curățirea pe cale chimică a hainelor de dame și bărbați, perdelelor, lucrurilor brodate și de mână etc. În bucate gata sau desfăcute de oală, pe lângă executare conștiințioasă și de calitate solidă. Am introdus: curățirea și curățirea penelor, la caz de urgență în timp de 12 ore. — Comenzile cu poșta conștiințioasă și punctual. — Hainele de doliu se execută cât se poate de repede.

Du 1345

INSTINTARE.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din Deva și provincă, că am deschis un

salon de croitorie p. bărbați

conform cerințelor celor mai moderne. Dat fiind faptul, că am terminat cursul de specialitate a industriei croitoriei la tehnologia din Budapesta, sunt în plăcută situație să pot executa cele mai gingașe și mai elegante haine, pardesiuri etc.

Legăturile pe cari le am cu cele mai de seamă fabrici din patrie și străinătate, îmi dau posibilitatea să pot executa haine elegante de primăvară dela 50 cor. în sus. (Ko 1959)

Rugând binevoitorul sprijin al on. public sunt cu distincă stimă:

Kolozsvári Árpád, croitor p. bărbați, instructor diplomat în croitorie.

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

SOCIETATE PE ACȚIUNI

ARAD,

STR. ZRINYI NRUL 11.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie, ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat oțelice, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare totfelul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănd și societăți, precum și tipărituri advocaționale, înțări de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțurile funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută totfelul de lucrări de aceasta bransă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.